

УДК 332.135

І. А. Попова,

к. е. н., с. н. с., Луганська філія Інституту економіко-правових досліджень
НАН України, м. Северодонецьк

К. І. Серебряк,

к. е. н., доцент, кафедра економіки підприємства,

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, м. Северодонецьк

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

I. Popova,

PhD in economics, Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine, Luhansk branch, Severodonetsk

K. Seriebryak,

PhD in economics, associate professor of Enterprise Eco-nomics Department of East Ukrainian National University
named after Volodymyr Dahl, Severodonetsk

MODERNIZATION OF INFORMATIONAL INFRASTRUCTURE TO ENHANCE THE INTERREGIONAL COOP-ERATION

У статті представлені результати дослідження модернізації інформаційної інфраструктури задля активізації міжрегіонального співробітництва. Виявлено проблеми, які перешкоджають розвитку інформаційної підтримки та інфраструктури в цілому. Створення міжрегіонального інформаційного центру було запропоновано в якості інформаційної модернізації інфраструктури. Мета, завдання та спектр послуг, які надаватиме міжрегіональний інформаційний центр. Визначено функції, які лежали в концепції міжрегіонального інформаційного центру. У статті доведено, що створення міжрегіонального інформаційного центру дасть можливість отримання об'єктивної та всебічної інформації для суб'єктів міжрегіонального співробітництва і вирішення організаційних та технічних проблем об'єднання всіх підданих загального банку даних.

The article presents the results of a study of informational infrastructure modernization to enhance the interregional cooperation. Identified the problems that hindering the development of information support and infrastructure in general. Creation of interregional information center was proposed as informational infrastructure modernization. The purpose, objectives and the range of services that will provide interregional information center were defined. The functions which are lying in the concept of interregional information center were defined. In the work was reported that the creation of interregional information centre will give the possibility of obtaining objective and comprehensive information for subjects of interregional cooperation, and solve the organizational and technical challenge of bringing all subjects to a common data bank.

Ключові слова: інформаційна інфраструктура, міжрегіональний інформаційний центр, комплекс послуг, міжрегіональне співробітництво, модернізація.

Key words: information infrastructure, inter-regional information center, a range of services, inter-regional cooperation, modernization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Інформація — це стратегічний ресурс сьогодення, оскільки успіх та ефективність діяльності як підприємства, регіону, так і держави залежать від інформативності та здатності використовувати наявну інформацію. Таким чином, в умовах прагнення України до співпраці із розвинутими країнами ЄС та світу значно зростає роль інформаційних систем та технологій, як інструменту підвищення ефективності регіональних економік, їх інтеграції до європейського інформаційного простору.

Сьогодні більшість органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади мають добре

розвинуті локальні обчислювальні мережі, забезпечені доступом до мережі Інтернет, здійснюють заходи з підключення до офіційних нормативно-правових баз, впроваджують системи електронного урядування і т.ін. Майже всі територіальні структурні підрозділи центральних органів влади мають відомчу поштову систему та намагаються будувати відомчі телекомунікаційні мережі. Такий підхід сприяє ефективній інформаційній взаємодії, але потребує значних фінансових вкладень.

Одним з актуальних завдань сьогодення є прискорення інформатизації регіональної співпраці та впровадження ефективних інформаційних систем, що передбачено у Національній програмі інформатизації краї-

ни, яка включає сукупність державних програм, регіональні програми та проекти інформатизації, програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування. На сучасному етапі розвитку країни дуже важливою є проблема забезпечення інформаційних потреб економіки, оборони, регіональної співпраці та інших сфер діяльності загальнодержавного значення, тому питання активізації розвитку інформаційної інфраструктури у регіонах носять актуальний характер.

Для України формування та розвиток інститутів з створення, акумуляції, обробки та передачі інформації є складним стратегічним завданням. На жаль, існуюча інформаційна інфраструктура України не представляє собою гармонічну, адекватну систему засобів та способів передачі даних, в сукупності з юридичними, організаційно-економічними та технічними умовами, які б забезпечували ефективний взаємозв'язок між суб'єктами інформаційного ринку. Тому модернізація інформаційної інфраструктури є актуальним завданням сьогодення, вирішення якого дозволить активізувати міжрегіональну співпрацю й тим самим покращити соціально-економічне становище регіонів.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання інформаційної підтримки міжрегіонального (трансграничного) співробітництва до сьогодні окреслювалися безсистемно й винятково в загальному вигляді. Окремі аспекти інформаційного забезпечення трансграничного співробітництва розглядали І. Бабець, П. Беленький, В. Гарагонич, Є. Матвеев, Н. Мікула, А. Мокій, С. Товканець, Г. Товканець. Варто звернути на ґрунтовне дослідження львівських науковців П. Беленького, Н. Мікули та Є. Матвеева, у якому на засадах ринкової взаємодії розглядаються економічні аспекти інформаційного забезпечення [1—4]. Однак, незважаючи на значний вклад вчених у вирішення проблем з удосконалення інформаційного забезпечення державного та регіонального управління; активізації управління інформаційними потоками в трансграничних регіональних системах, питання вдосконалення інформаційної інфраструктури регіонів для активізації міжрегіонального співробітництва не мають повного віддзеркалення, що в свою чергу потребує нових підходів до створення інтегрованих інформаційно-аналітичних систем, які б охоплювали все коло питань забезпечення регіонального розвитку та міжрегіональної співпраці. Тому вирішення завдань, які постають перед суспільством у сфері інформаційного простору, передбачає впровадження актуальних заходів регіональної та державної політики у розвитку інформаційного сектору.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розробка заходів з модернізації інформаційної інфраструктури з метою активізації міжрегіональної співпраці.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Рівень розвитку кожного регіону держави, рівень та якість прийняття оперативних стратегічних рішень, розвиток міжрегіонального співробітництва залежать від повноти, якості, своєчасності, доступності необхідної

інформації. Серед проблем стримуючих розвиток інформаційного забезпечення та інфраструктури в цілому є недосконалість нормативно-правового забезпечення, обмежене інформаційне забезпечення економічних суб'єктів; неповнота та недостовірність інформації; відсутність синергії між приватними та державними суб'єктами щодо інформатизації; нестабільність економічної та політичної обстановки тощо.

Інформаційні проблеми зводяться до таких аспектів, серед яких низький рівень розвитку інформаційної інфраструктури та інформаційна асиметрія, що виявляється у несвоєчасності, не якості та нерівномірності інформаційного забезпечення суб'єктів міжрегіональної співпраці. Тому в цілях інтенсифікації і поглиблення міжрегіональних зв'язків сприяння практичній реалізації угод і договорів про співпрацю між Урядом і адміністраціями суб'єктів різних регіонів необхідно створити міжрегіональний інформаційний центр при Міністерстві інформаційної політики (рис. 1).

Основними завданнями центру повинно стати: комплексне інформаційно-аналітичне забезпечення міжрегіональних зв'язків; збір і систематизація інформаційних матеріалів про виробників товарів і послуг, наявності ресурсів продукції сільського господарства і промислового виробництва в регіонах, що представляють інтерес для промислово-господарського комплексу того чи іншого регіону; сприяння просуванню товарів і послуг підприємств регіонів; забезпечення зацікавлених організацій різних регіонів країни з інформаційно-аналітичними матеріалами і передпроектними пропозиціями з міжрегіональної співпраці; надання послуг і залучення до міжрегіональної співпраці ділових кіл в регіонах.

Стабільність стосунків і стійкість економічних зв'язків партнерів з міжрегіональної співпраці вимагають оперативного інформаційного і експертно-аналітичного забезпечення їх господарською і фінансовою діяльністю, відлагодженої інформаційної взаємодії.

Міжрегіональний інформаційний центр має стати дієвим інструментом для реалізації актуальних для регіонів програм і проектів, активізації інтеграційних процесів і поживлення промислового виробництва і торгівлі, обміну технологіями і послугами між регіональними, комерційними і некомерційними організаціями.

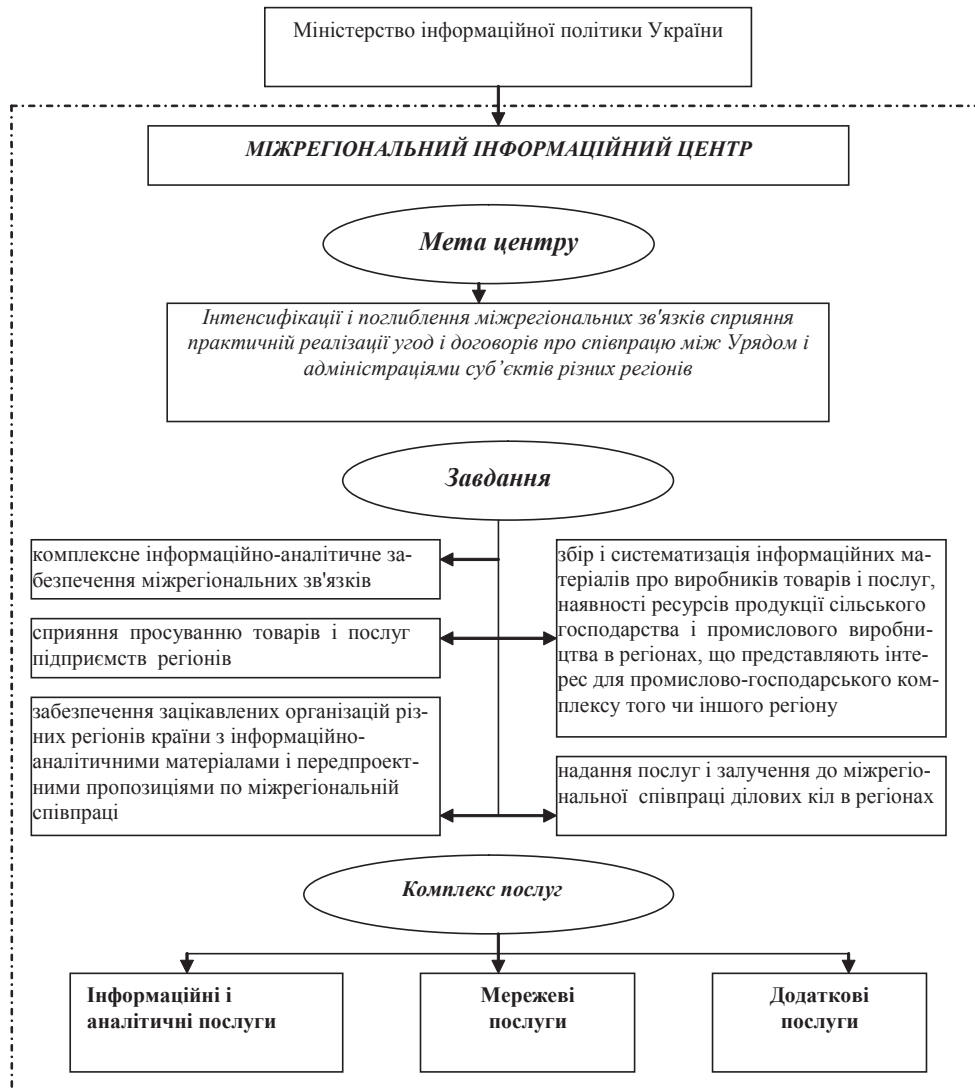
У частині розвитку міжрегіональної інформаційної інфраструктури Міжрегіональний інформаційний центр повинен охопити своїми послугами всіх суб'єктів міжрегіональної співпраці, а в перспективі забезпечити інформаційний обмін з іншими аналогічними національними інформаційними системами країн СНД, а також з телекомунікаційними системами зарубіжних країн.

У концепцію роботи Міжрегіонального інформаційного центру повинні бути покладені наступні функції:

- об'єднання і використання регіональних інформаційних ресурсів включаючи інформаційні ресурси комерційних і некомерційних організацій на взаємовигідній добровільній основі;

- об'єднання єдиних інформаційних ресурсів суб'єктів міжрегіональної співпраці на взаємовигідній добровільній основі;

- експертний, інформаційно-аналітичний, маркетинговий і консультаційний супровід господарської діяльності суб'єктів міжрегіональної співпраці;

Рис. 1. Модернізація інформаційної інфраструктури задля активізації міжрегіонального співробітництва

— сумісні узгоджені дії з надання інформаційних послуг;

— вільний доступ суб'єктів міжрегіональної співпраці до інформаційних ресурсів Міжрегіонального інформаційного центру;

— впровадження новітніх досягнень в інформатиці і зв'язку для реалізації необхідних прикладних функцій і потреб користувачів системи;

— розмежування доступу, конфіденційність інформації і захист від несанкціонованого доступу;

— відвертість системи для її подальшого розвитку.

Діяльність Міжрегіонального інформаційного центру повинна бути спрямована на розвиток в його рамках єдиної комерційної кореспондентської мережі яка забезпечує своєрідний інформаційний моніторинг економічного стану справ як в цілому по регіонах, так і по окремим суб'єктам.

Належна організація роботи Міжрегіонального інформаційного центру і активна участь в ньому суб'єктів міжрегіональної співпраці створять передумови для накопичення в ньому необхідного обсягу інформації по всіх сегментах виробничо-господарської діяльності.

Для інтеграції масивів інформації і полегшення доступу до цієї інформації Міжрегіональний інформаційний центр буде здійснювати збір узагальнення і ведення декількох проблемно-орієнтованих баз даних і інформаційних фондів (так званих, "інформаційних сховищ") які, в цілому, мають бути здатні задовольнити будь-який запит суб'єкта з міжрегіональної співпраці.

Автоматизований контур обробки інформації Міжрегіонального інформаційного центру передбачає використання наступних методологічних розробок і технологічних рішень в області інформатики:

— ініціативне оперативне сповіщення зацікавленого суб'єкта про надходження інформації або відомостей, які можуть представити інтерес для його господарської діяльності;

— методику проведення аналітичних досліджень різних чинників для суб'єктів підприємницької діяльності;

— методику формування ділового зведення із структуризацією по семантичним ознакам;

— об'єднання за єдиним задумом і з певною метою потоків господарської, фінансової та іншої інформації, отримання інтегрального ефекту і створення по-

тенціалу для надання кваліфікованого консалтингу по всьому діапазону потреб суб'єктів міжрегіональної співпраці;

— технологію наочно-орієнтованої вибірки і інтеграції інформації із загальної бази даних;

— традиційні і комунікаційні технології створення адресно-довідкових інформаційних продуктів тощо.

З урахуванням потреб в значних за обсягом і різномірних по структурі інформаційних масивах, які повинні забезпечувати ефективну діяльність суб'єктів міжрегіональної співпраці, Міжрегіональний інформаційний центр представляє собою багаторівневу автоматизовану інформаційно-пошукову експертну систему проблемно-орієнтованих баз даних і інформаційних фондів (ресурсів).

Інформаційні ресурси Міжрегіонального інформаційного центру формуються за рахунок відомостей, що надаються регіональними інформаційними центрами, а також даних, отриманих з інших державних і комерційних інформаційних центрів і баз даних.

Комплекс послуг, що надаються суб'єктам міжрегіонального співпраці Міжрегіональним інформаційним центром, можна розділити на три основні групи:

Перша. Інформаційні і аналітичні послуги: збір, накопичення і обробка даних про виробників товарів і послуг, утримувачах матеріальних і фінансових ресурсів, основних споживачах; аналіз і інтерпретація інформації про економічний, фінансовий і внутрішній стан справ суб'єктів міжрегіональної співпраці; оперативне надання замовникові необхідної інформації економічного, фінансового і іншого характеру, а також друкарських матеріалів, включаючи адресно-довідкову, науково-технологічну, комерційну і іншу інформацію; розсилка переліку поточних пропозицій по реалізації і попиту окремих видів товарів і послуг зі списків товарних груп; здійснення координації діяльності суб'єктів в області маркетингу, вивчення кон'юнктури і потенціалу підприємницького і інвестиційного ринків; підготовка аналітичної інформації про стан ринку товарів і послуг суб'єктам міжрегіональної співпраці і прогнозування їх господарсько-фінансової діяльності; пошук потенційних споживачів і постачальників продукції і матеріалів, суб'єктами підприємств, перспективних інвесторів і позичальників; сприяння суб'єктам у встановленні прямих зв'язків і розширенні ділових контактів, підбір оптимальних варіантів співпраці і виробничої кооперації; підготовка рекомендацій з питань організації і проведення товарообмінних і компенсаційних операцій між суб'єктами; виявлення внутрішніх резервів і аналіз потенціалу суб'єктів з підготовкою рекомендацій про пріоритетні напрями розвитку; сприяння в реалізації неліквідів, вторинної сировини і ресурсів, відходів виробництва; розробка і структуризація нестандартних фінансових схем і надання допомоги в їх реалізації; виконання цільових розробок з підготовкою експертних висновків і рекомендацій по запитах і пропозиціях суб'єктів; підготовка статистичних матеріалів і даних, експрес-оцінок, тематичних підборок, інформаційних довідок, повідомлень і оглядів по різних видах діяльності суб'єктів міжрегіональної співпраці.

Друга. Мережеві послуги: підбір інформації з бази даних по запитах; передача файлів по електронній пошті.

Третя. Додаткові послуги: передача і прийом факсимільних повідомлень; надання мережевих ресурсів для обміну інформацією між суб'єктами міжрегіональної співпраці; проведення електронних або поштових опитів думки суб'єктів по тим або іншим питанням; участь в підготовці і проведенні тематичних конференцій, семінарів і симпозіумів із спеціальних проблем.

ВИСНОВКИ

Таким чином, створення Міжрегіонального інформаційного центру дасть можливість отримання об'єктивної і вичерпної інформації для суб'єктів міжрегіональної співпраці, а також вирішить організаційно-технічну проблему залучення всіх суб'єктів до єдиного банку даних, що забезпечить гарантованим доступом їх до цих даних. Повна, своєчасна і достовірна інформація повинна допомогти суб'єктам міжрегіональної співпраці приймати оперативні і обгрунтовані рішення в нестабільних, складних умовах господарської діяльності. Наприклад, маючи цілісну в реальному часі картину стану справ, вони можуть розрахувати варіанти і можливості акумуляції тимчасово вільних фінансових ресурсів і товарних запасів для їх використання в подоланні труднощів в єдиних технологічних ланцюжках, що дозволить у певній мірі пом'якшити проблему взаємних розрахунків і неплатежів.

Література:

1. Беленький П.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність регіонів: монографія / П.Ю. Беленький, Н.А. Мікула / Регіональна політика: методологія, методи, практика: [кол. авт.; за ред. академіка НАНУ М.І. Долішного]. — Львів: НАН України; Інститут регіональних досліджень, 2001. — С. 654—697.
2. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи: монографія / Н. Мікула. — Львів: ІРД НАН України, 2003. — С. 11.
3. Мокій А. Л. Основні аспекти забезпечення інформаційної підсистеми інноваційної моделі транскордонного співробітництва / А.Л. Мокій, І.П. Бабець // Зовнішньоекономічний кур'єр. — 2006. — № 1—2. — С. 15—18.
4. Товканець С.А. Інформаційне забезпечення міжнародного бізнесу в рамках транскордонного співробітництва / С.А. Товканець, Г.В. Товканець // Актуальні проблеми економіки. — 2010. — № 10 (112). — С. 284—286.

References:

1. Belenky, P.Y. Mikula, N. (2001), Foreign trade regions, NAS of Ukraine; Institute-regional Studies, Lviv, Ukraine.
2. Mikula, N. (2003), Euroregions: experience and prospects, IRD Sciences of Ukraine, Lviv, Ukraine.
3. Moki, A.L. Babets, I.P. (2006), "Key aspects of information subsystems innovative model of CBC", Foreign economic courier, vol. 1—2, pp. 15—18.
4. Tovkanets, S.A. Tovkanets, G.V. (2010), "Information support international business in cross-border cooperation", Actual problems of economy, vol. 10 (112), pp. 284—286.

Стаття надійшла до редакції 06.12.2015 р.